

השבת מוחות

כתב אסף אוני

נשיא האקדמיה דאז פרופ' מנחם יערי, שהיה חבר בוועדת שוחט, עמד בראש ועדת המשנה, שעסקה במחקר המדעי בישראל וטיפוחו, ובתוך כך בנושא החוקרים הישראלים השוהים בחו"ל. ועדת המשנה ביקשה לבדוק מה ניתן לעשות כדי לשמור על קשר עמם ולהקל במידת האפשר את שובם ארצה ואת השתלבותם במערכת ההשכלה הגבוהה.

לצורך עבודתה של ועדת המשנה הפעילה האקדמיה מפרברואר 2007 מרשם מקוון למדענים ולמשתלמים ישראלים צעירים בחו"ל, ולאור תוצאות המרשם החליטה האקדמיה לפעול להגברת קשר זה ולשמירתו, ופרופ' יערי יזם את כינונו של "מרכז הקשר" באקדמיה.

נשיאת האקדמיה פרופ' רות ארנון אמרה כי "האקדמיה מביאה באמצעות הנתונים הנאספים ב'מרכז הקשר' את

דבר החוקרים הצעירים הישראלים בחו"ל לידיעת הגורמים המוסמכים בישראל ועושה כמיטב יכולתה לסייע להם בנושאים הייחודיים המעסיקים אותם". עוד אמרה פרופ' ארנון כי על מערכת ההשכלה הגבוהה לעשות מאמץ ניכר כדי לקלוט את טובי החוקרים הצעירים ולהציע להם עתיד מקצועי נאות.

המרכז אוסף מידע ממוסדות ההשכלה הגבוהה בארץ ושולח לקבוצות חוקרים, הנבחרות לפי תחומים מקצועיים, מידע עדכני על המשרות הפנויות בתחומי התמחותם.

בשלוש השנים החולפות (בשנים האקדמיות: תשע"א-תשע"ג) חזרו לישראל 205 מדענים שהיו רשומים במרכז הקשר ושנעזרו בסיוע שהוא מושיט לחוקרים ישראלים בתהליך חיפוש עבודה או משרה אקדמית שיאפשרו להם לשוב לארץ.

נכון לנובמבר 2014 רשומים במאגר מרכז הקשר של האקדמיה 2,804 חוקרים ישראלים, שמרביתם

מועסקים בחו"ל ומעוניינים לשוב לישראל. כשליש מהם מתחומי מדעי החיים והרפואה, שלישי מתחומי המדעים המדויקים וההנדסה ושלישי מתחומי מדעי החברה והרוח. 2,021 רשומים הם בעלי תואר דוקטור, 629 דוקטורנטים (סטודנטים לתואר שלישי) ו-154 תלמידי התואר השני. מדי יום ביומו נרשמים חוקרים חדשים למאגר, באמצעות אתר האינטרנט של האקדמיה.

מרכז הקשר נוסד ביולי 2007 על ידי האקדמיה למדעים לפי אחת ההמלצות של ועדת שוחט (הוועדה לבחינת מערכת ההשכלה הגבוהה בישראל, בראשות מר אברהם [בייגה] שוחט). בדוח הוועדה, שהוגש ביולי 2007 לממשלת ישראל, מתייחסת המלצה 31 בפרק של ועדת המשנה לקידום המחקר האקדמי לסוגיית הקשר עם חוקרים ומשתלמים ישראלים בחו"ל ומצביעה על האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים כמוסד המתאים לכינונו ולביסוסו של מערך קשר נאות עם חוקרים ומשתלמים אלה.

הפעולה בין מרכז הקשר למוסדות האקדמיים בארץ, שכל המידע הנחוץ לחוקרים הישראליים יהיה מרוכז ונגיש במאגר אחד.

פעילות מרכז הקשר משתלבת באחת ההמלצות העיקריות של דוח מצב המדע, שפורסם לראשונה בשנה שעברה, בעקבות תיקון לחוק האקדמיה. הדוח, הסוקר את פעילות האקדמיה הישראלית, את כיווני ההשקעה הנחוצים בה

ואת עתידה, קובע כי יש "לבלום את המגמה המסוכנת של 'בריחת מוחות'". הדוח ממליץ לפעול ל"גיוס סגל צעיר ברמה עולמית, שדרוג תשתיות המחקר ובניית תשתיות מתקדמות נוספות, הכפלת תקציבן של קרנות מחקר תחרותיות, הקמת מרכזי מצוינות מחקרית ומאמץ לאומי להשבת מוחות" (brain drain reversal).

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מגדירה שהות ממושכת בחו"ל כיציאה מהארץ לשנה ומעלה ואי־שהות

בישראל למשך שלושה חודשים רצופים בתקופה שאחרי היציאה הראשונית. לפי נתוני הלמ"ס, מ־1984 ועד 2008 קיבלו 16,041 תושבי ישראל תואר שלישי מאוניברסיטאות בארץ. נכון לשנת 2010, 11.9% מהם שהו ממושכת בחו"ל. בעיית "בריחת המוחות" מטרידה את האקדמיה הישראלית, ומשימת "השבת המוחות" ניצבת גבוה בסדר העדיפויות שלה. ■

◀ אחרי רישום קצר למרכז, המומלץ לכל אקדמאי ישראלי היוצא לחו"ל, יקבל החוקר בקביעות מידע על משרות שונות המוצעות באקדמיה ובתעשייה הישראלית. המרכז משתף פעולה עם כל הגופים הרשמיים המעורבים בניסיון להשיב את המדענים הישראליים לארץ, ובהם המרכז לקליטה במדע של משרד העלייה והקליטה, התכנית הלאומית להשבת אקדמאים, ות"ת ועוד.

החוקרים ששבו לארץ מציינים כי העדכון השוטף שקיבלו, בדואר אלקטרוני, ממרכז הקשר בדבר משרות, האפשרות לפנות טלפונית לקבלת הסבר כיצד לתעל את המאמצים למציאת משרה אקדמית לאפיקים המתאימים ביותר והמפגשים שהמרכז מארגן למועמדים – אלה סייעו להם רבות בתהליך החזרה לישראל. מערכת המחשוב של מרכז הקשר מצוי כעת בהליך מתקדם של שדרוג כדי לענות על הצרכים הגדלים ביצירת החיבור בין החוקרים

בחו"ל מחפשי העבודה לבין המוסדות האקדמיים בארץ.

בחידושים באתר יהיה לוח מודעות אינטראקטיבי שירכז את כל המשרות האקדמיות בישראל, הן באוניברסיטאות הן במכללות האקדמיות הן במכוני המחקר השונים, כדי שהרשומים במאגר יוכלו לחפש משרות בצורה אפקטיבית. למעשה, זאת תהיה הפעם הראשונה, בעקבות שיתוף

מרכז הקשר, כחלק מפעילותו, ארגן השנה, זו הפעם החמישית, מפגש ויריד תעסוקה שנתי, שבו הגופים השונים המעורבים בהשבת מדענים לישראל מציגים את פעילויותיהם, ומתקיימות שיחות בין מדענים השוקלים לחזור ארצה לבין נציגי המוסדות האקדמיים ועם מדענים שכבר חזרו ומספרים מניסיונם. כדי להגיע לחוקרים רבים, ככל האפשר, ברחבי העולם שודרו ההרצאות והפאנלים בשידור חי בערוץ ה"יוטיוב" של האקדמיה.

ד"ר שי קובו

אתה מפסיד את ההיסטוריה של המשרות המוצעות, את הבנת הדינמיקה של המשרות האקדמיות בישראל. צריך להירשם כמה שיותר מוקדם".

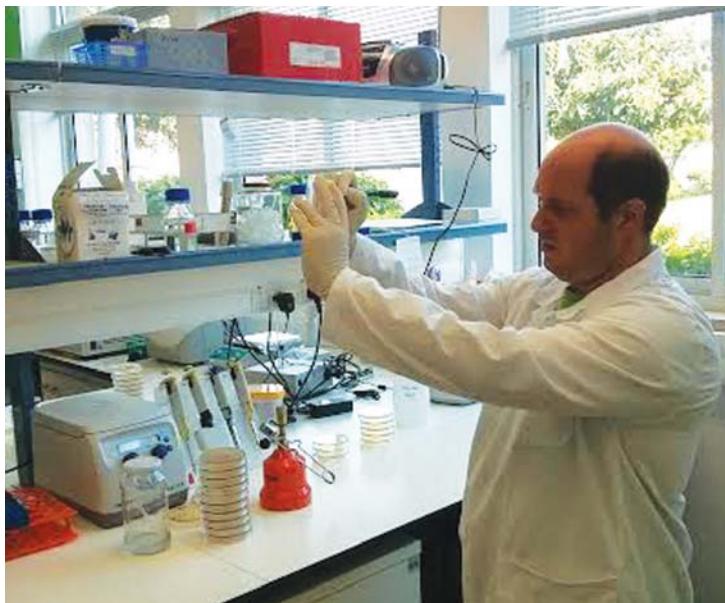
המשרה שאליה התקבל בסופו של דבר – מרצה בכיר במחלקה למחלות צמחים ומיקרוביולוגיה בפקולטה לחקלאות ברחובות של האוניברסיטה העברית – התפרסמה לראשונה ביוני 2012. "אחרי שראיתי אותה דרך הודעה ממרכז הקשר, נרשמתי בפעם הראשונה בחיי לכינוס שעסק בפטריות. הכינוס הזה סלל את דרכי לתחום שבו אני עוסק כיום. היה לי המזל לשאת הרצאה בכינוס, פגשתי חוקרים רלוונטיים, וגם קיבלתי מלגת מחקר בתחום. המשרה התפרסמה שוב ביולי 2013, ואז הייתי מוכן להתמודד עליה".

"למעשה", הוא אומר, "היה פה תהליך: בזכות העובדה שידעתי על המשרה ממרכז הקשר, עוד לפני שהייתי מוכן, עשיתי את הצעדים הנדרשים כדי להתאים אליה". אשתו, מספר ד"ר קובו, התקבלה עוד קודם לכן למשרה המשלבת מחקר ולימוד באוניברסיטה הפתוחה, והזוג וילדיהם חזרו ביולי 2013 לישראל. "צריך להבין, המצב לזרים בארצות הברית הוא לא מזהיר כל כך, אפילו בביו־טק", אומר ד"ר קובו. "במכון ◀

◀ כבר במהלך הדוקטורט הבנו שהכרחי לעשות בתר־דוקטורט בחו"ל", מספר ד"ר שי קובו, ששב למשרה אקדמית בכירה שמצא בעזרת מרכז הקשר של האקדמיה למדעים לפני כשנה. "חיפשנו מקום שיהיה טוב לשנינו, מה שהוביל אותנו בסופו של דבר לקרוליינה הצפונית, למשולש המחקר Research Triangle Park. אשתי (ד"ר עינת חזקני־קובו) השתלמה במשך שבע שנים בבת־דוקטורט באוניברסיטת 'דיוק', ואני השתלמתי במשך חמש שנים בבת־דוקטורט באוניברסיטה, ולאחר מכן במשרה במכון ממשלתי של מכוני הבריאות של ארצות הברית (NIH)".

"בשלב מסוים", הוא מספר, "חיפשנו משרות אקדמיות קבועות. התלבטנו בין ארצות הברית לישראל. בתחילה הייתה לנו מחשבה להישאר בארצות הברית, ובמיוחד למצוא משהו בקרוליינה הצפונית. זאת משום שהייתה באזור קהילה מגובשת ואיכות חיים גבוהה. במקביל נרשמנו למרכז הקשר של האקדמיה עם הקמתו, כדי לבדוק את האפשרות לחזור לישראל. זו נקודה חשובה – אם אתה נרשם רק כשאתה מתחיל לחפש עבודה,

"כדאי להכין תכנית חזרה לישראל כבר כשיוצאים לבת־דוקטורט"

ד"ר חי דביר

// התגוררנו בסן דייגו כשבע שנים וחצי, וכמעט ראינו את עתידנו שם", מספר ד"ר חי דביר, המכהן כיום כראש המרכז לביולוגיה מבנית בטכניון. "התלבטנו במשך שנים אם לחזור או להישאר, כשאחד השיקולים המרכזיים שלנו היה הילדים. הבת הבכורה שלי הייתה בת 13 לפני שחזרנו לישראל, וזה היה כמעט הרגע האחרון שבו היינו יכולים לחזור ולאפשר לה להשתלב בלימודים". "אף שהיה רצון לחזור לישראל", הוא אומר, "לא שקלנו לשוב ללא משרה אקדמית. לכן שמחתי לראות הודעה בדואר האלקטרוני ממרכז הקשר על משרה פתוחה בטכניון שהתאימה ביותר להתמחות שלי".

בנוגע לסוגיית בריחת המוחות אומר ד"ר דביר כי "כמעט כל הבתר־דוקטורנטים שהכרתי בארצות הברית, שהגיעו לרמת הישגים שמצדיקה חיפוש משרה אקדמית, ניסו ומנסים לחזור לארץ. המצב הוא שאין מספיק מקומות. יש מדענים שמחפשים משרות במקביל גם בארצות הברית, ויש שאף לא קיבלו הצעות עבודה בישראל אך קיבלו הצעות יוקרתיות מהרוורד, אז אי

◀ שבו עבדתי היו הרבה בתר־דוקטורנטים, וכשרואים אילו משרות הם מצאו בסוף, אתה שואל את עצמך אם הניסיון שלהם בכלל היה הכרחי".

"החזרה היא מורכבת", הוא מספר. "יש הרבה מאוד נקודות אור בחיים בישראל, ובשבילנו הדבר הטוב ביותר הוא החיים עם המשפחה. זה דבר שאולי לא הערכנו מספיק. אנחנו נהנים לראות את הקשר של הילדים עם הסבים והסבתות ועם בני הדודים – חוויות שלא היו להם בארצות הברית. מבחינה אקדמית זו קפיצת מדרגה, וקיבלתי את עבודת חלומותיי. מעבר לכך, אמנם יש הרבה קשיים תקציביים בארץ, אבל מבחינה אינטלקטואלית ויצירתית המדע הישראלי מתקרב בהחלט לרמה במקומות הטובים ביותר בארצות הברית". לדבריו, "מה שהייתי רוצה להבהיר לחוקרים ישראלים שיוצאים לחו"ל הוא שעליהם לצאת לבתר־דוקטורט כבר עם הבנה ברורה של התהליך: איך מוצאים עבודה לאחר מכן, איך מוצאים משרה בישראל או בחו"ל. רצוי מאוד שתהיה תכנית מגובשת. כיום, החוקרים הישראלים שיוצאים לבתר־דוקטורט אינם מבינים בדיוק כיצד התהליך מתרחש. צריך לדעת לאן לכוון, לא רק לעשות ניסויים במעבדה".

"כמעט כל מי שאני מכיר היה רוצה לחזור לאקדמיה הישראלית"

שלי רכשו בארצות הברית, ובאופן אבסולוטי החינוך שם היה טוב ומתקדם יותר, אבל מבחינה חברתית ומנטלית טוב יותר לילדים בישראל. הם פורחים". לחוקרים הנמצאים בחו"ל אומר ד"ר דביר: "מסלול הקביעות הוא לחוץ ואינטנסיבי בארץ כמו בחו"ל. עם זאת הוא מרתק והסיפוק ממנו רב. אמנם בארצות הברית יש משאבים רבים יותר ליישם מדע רב יותר. אולם אני סבור שהסיפוק מהעשייה הוא יחסי, ואם אתה מצליח להתבלט כאן, במשאבים הקיימים, הסיפוק שתזכה לו יהיה דומה. ייתכן שההכרה בכך, באופן מודע יותר או פחות, תורמת לעובדה שמרבית המדענים שהתחנכו בארץ עדיין מעדיפים לשוב לישראל כשהאופציה התעסוקתית קיימת בשבילם".

ד"ר סמדר בן טבו דה־לאון

|| בגדול ידענו שאנחנו רוצים לחזור לישראל. בפועל זה היה קשה מאוד", מספרת ד"ר סמדר בן טבו דה־לאון, שחזרה לישראל למשרה של מרצה בכירה וראש המעבדה לחקר בקרה גנטית במחלקה לביולוגיה ימית באוניברסיטת חיפה לפני כשנתיים. "היה טוב מאוד שם, אבל ראינו כיצד הילדים שלנו הולכים ונעשים אמריקאים. ידענו שאין להם חיבור עם ישראל. בסופו של דבר, הרצון להיות קרוב למשפחה – הרגש – היה הדבר הכי חזק". ד"ר דה־לאון ומשפחתה חיו בקליפורניה במשך שבע שנים. "הייתי פיזיקאית, ובמהלך הבת־דוקטורט עברתי מפזיקה לביולוגיה ב־CALTECH (California Institute of Technology). הרמה, המשאבים והיכולת לעשות מחקר מדעי שם יוצאי דופן. הם נמצאים בחזית המדע. השמים הם הגבול, וזה באמת פיתה להישאר". לדבריה, "כשהתחלתי לחפש משרה אקדמית, עשיתי זאת גם בארץ וגם בארצות הברית. מרכז הקשר עזר לי מאוד בעניין הזה. הם שולחים הודעה על כל משרה פנויה, מה ששומר אותך מעודכנת בכל האפשרויות. יש מדי פעם מפגשים בארצות הברית שבהם מדענים

אפשר לומר שאין בריחת מוחות. אבל באופן מפתיע לכאורה, למרות המציאות הישראלית הלחוצה שבה ההישרדות היא במרכז ההווה של מרבית התושבים, כמעט כל מי שאני מכיר היה מעדיף עבודה בישראל". לדבריו, "היתרון במרכז הקשר הוא בכך שהוא מעביר את האינפורמציה ישירות אל חוקרים ישראלים. הוא מבצע בשבילם את עבודת הריכוז והעדכון. הייתי רשום בו כמעט מאז שנוסד, והוא היה מקור אינפורמציה חשוב ביותר. העדכונים שאתה מקבל מסייעים לך להרגיש שאינך מחמיץ איזו משרה שעשויה להתאים לך. לצד המשרות והקולות הקוראים, ייתכן שכדאי שפקולטות יפרסמו גם את תחומי העניין הכלליים שלהן דרך מרכז הקשר, כדי לסייע למדענים ולחוקרים להבין את התמונה באקדמיה הישראלית בצורה טובה יותר".

"בדיעבד ההחלטה לשוב הייתה מצוינת מבחינה משפחתית וחברתית אך גם מקצועית", הוא אומר. "אתה יכול להיות מדען טוב בהרבה מקומות בעולם, אבל יש משהו בתרבות שבה גדלת, שמאפשר לך למצות את כישוריך טוב יותר. זה נכון במיוחד כשמדובר באינטראקציה עם מדענים עמיתים. מדע אמנם עושים 'באנגלית', אבל האינטראקציה בין אנשים תלויה במכלול שלם של קודים תרבותיים, והכרתם מקנה חופש מחשבתי ויצירתיות רבים יותר. באופן אישי אני מרגיש טוב יותר בארץ כמדען. אף שהייתי במכון סאלק בארצות הברית, ובמקומות אחרים שהם ב'טופ', לא הרגשתי שהמדע נעשה בהכרח ברמת טובה יותר מבישראל".

"מעבר לכך, הקליטה לילדים הייתה קלה ונעימה הרבה מעבר לציפיותינו. החיים בישראל מאפשרים לילדים עצמאות רבה יותר לעומת ארצות הברית. אני מאמין שהעובדה שילד יכול ללכת לבית ספר ברגל, לפגוש חברים ברחוב ולהתמודד עם סיטואציות חיים בסיסיות בעצמו מקנה לו הרבה אושר. סן דייגו נחשבת ל'גן עדן', אבל עדיין, משהו באינטנסיביות הישראלית כנראה עושה טוב לילדים ואולי גם לנו המבוגרים. יש הרבה ערכים מצוינים בעיקר של כבוד לאחר ולשונה שהילדים

**"אחרי שנתיים וחצי
כאן אני יכולה לומר
שהחיים בישראל היו
חסרים לי"**

שלי בנוי – השולחן אינו מפריד ביני ובין האנשים אלא אנחנו יושבים זה ליד זה – נשאב מהמבנה של משרד ראש המעבדה שלי בקאלטק. אני מקווה שהבאתי אתי ערכים נוספים מארצות הברית, כמו הרצון לפתור שאלות מדעיות ולהתרכז פחות בסוגיות אישיות", היא אומרת. לדבריה, "כמעט כל מי שדיברתי אתו בחו"ל רוצה לחזור לישראל. העצה שלי למי שרוצה לחזור היא להתעניין הרבה לפני שפונים רשמית ולהתייעץ עם אנשי קשר בארץ, להשקיע בכתיבת קורות חיים המשקפים את המצוינות האקדמית ובכתיבת הצעות מחקר ממוקדות ותמציתיות. לפני הראיונות קשה להעריך איפה תהיה ההתאמה הטובה ביותר מכל הבחינות, ולכן כדאי להגיש לכמה שיותר מקומות, לבוא בראש פתוח לראיונות בארץ ולהשתדל לעשות רושם טוב בכל מקום. קשרים מקצועיים הנוצרים בריאיון יכולים להפוך לשיתופי פעולה פוריים אפילו אם בסופו של דבר הבחירה תהיה במקום אחר. בנוגע לשיבה, העצה שלי היא לחכות שנה-שנתיים לפני שמחליטים אם זו הייתה החלטה טובה או לא. בהתחלה רק צריך להחזיק מעמד. חזרתי כי הרגשתי שאין לי בררה אחרת, שאני חייבת לחזור, ועכשיו אני אומרת 'איזה מזל שחזרתי'."

◀ בכירים מסבירים על תהליך קבלת העבודה בארץ ועל דרישות המסלול האקדמי. זה היה מלמד מאוד".
ד"ר דה־לאון מספרת שהנסיעה לישראל שבמסגרתה התראיינה באוניברסיטת חיפה מומנה דרך מידע שסופק לה ממרכז הקשר. "כתנאי לקבלת המימון מחייבים אותך להיפגש עם נציג של משרד הקליטה. זה יעיל מאוד. הם מספרים לך על הזכויות לתושב חוזר, על הכרטיסים המוזלים באל על. זה מחבר אותך לעניין השיבה והופך אותו לממשי".
"חלק מהרקע לשיבה", היא מספרת, "היה תרבותי. התרבות בארצות הברית שונה לחלוטין. המרחב רב מאוד, עד כי לפעמים הוא יוצר תחושה של ניכור. זאת לעומת החיכוך הישראלי, הכניסה של כל אחד לחיים שלך ושל ילדיך, שאפשר לראות בהם גם חום ואכפתיות. אחרי שנתיים וחצי כאן אני יודעת לומר שזה היה חסר לי, החום הישראלי. שם לא הרגשתי בבית, וכאן – עם כל הקשיים – אני מרגישה בבית, מקצועית ואישית".
לאחר שהתקבלה למשרה החדשה עבדה ד"ר דה־לאון בשנתיים האחרונות על הקמת המעבדה. "בניתי אותה באופן שיהיה דומה למבנה המעבדה שבה עשיתי את הפוסט־דוק בקאלטק. למשל, הרעיון לצורה שבה החדר

ד"ר איילת ארז

לדבריה, "חיפשתי מקום בישראל שיאפשר לי לשלב בין רפואה למחקר, כמו שעשיתי בארצות הברית. זה מצב בעייתי בישראל. רופאים כאן מקדישים כ-80% מזמנם לטפל בחולים, ואם אתה חוקר, רוב זמנך מוקדש למדע ולא לחולים. מה שסייע לי מאוד להחליט היה מימון הנסיעה (שאליו הגעתי דרך מידע ממרכז הקשר), שעזרה לי להגיע לישראל ולעשות מעין 'סיבוב הופעות' בפקולטות ובבתי החולים. בתחילה לא חשבתי אפילו לבוא למכון ויצמן מכיוון שכאן המחקר הוא בעיקר מחקר בסיסי ולא קליני, אבל חבר שעובד כאן אמר: 'אם את ממילא מרצה על תחום המחקר שלך, אולי כדאי שתישאי הרצאה אחת גם כאן'."

ד"ר ארז מספרת כי התרשמה מהרמה המדעית והאנושית של המכון. "מהר מאוד התרשמתי מהתשתיות של המחקר במכון ויצמן ומהאפשרויות של העבודה עם מדענים אחרים. כחוקרת בכירה, מכון ויצמן מאפשר לי יום בשבוע לעבוד בבית חולים, אבל עדיין הייתה שאלה מבחינתנו אם לחזור לישראל או לא."

"בסופו של דבר אדע אם המעבר היה מוצלח", היא אומרת, "גם מבחינת העבודה וגם מבחינת הילדים. מבחינה מקצועית אפשר לעשות בישראל עבודה מצוינת – השיקול צריך להיות אישי."

דר איילת ארז, מדענית ורופאת ילדים, שבה לישראל עם משפחתה ב־2012, לאחר בת־דוקטורט משולב עם תת־התמחות קלינית בגנטיקה ב־Baylor College of Medicine שבמדינת טקסס. "הייתי אמורה לחזור כבר ב־2011, אבל בקיץ של אותה שנה פרצה שביבת הרופאים", סיפרה. "כבר הייתה לי משרה של רופא חוקר בארצות הברית וגם זכינו באזרחות אמריקאית בהגרלה שנרשמנו אליה לגמרי במקרה, אז חשבנו שיהיה טוב יותר להישאר בארצות הברית עוד שנה."

ד"ר ארז שהתה עם משפחתה בארצות הברית כשבע שנים. "הנוחות שם רבה מאוד לעומת הארץ. כאן הכול אינטנסיבי, מלחיצ, חם. היו שתי מלחמות מאז שחזרנו. אי אפשר להשוות את זה לחיים בארצות הברית". היא מספרת שהרקע לחזרה היה משפחתי. "התחלנו להרגיש שהילדות נהיות קצת אמריקאיות, אחרות מאתנו. היה גם לחץ של המשפחה לחזור. בסופו של דבר, אתה רוצה לתת לילדים את האפשרות להיות ישראלים. לתת להם סבא וסבתא ומשפחה לא־וירטואליים בסקייפ".

"חיפשתי מקום שיאפשר לי לשלב רפואה ומחקר כמו בארצות הברית"

